

دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد رشته تکنولوژی آموزشی

عنوان:

بررسی میزان انطباق نحوه ی ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویداد های آموزشی
الگوی طراحی آموزشی گانیه وبریگز

استاد راهنما:

دکتر خدیجه علی آبادی

استاد مشاور:

دکتر فرشته آزادی پرنده

استاد داور:

دکتر محمدرضا نیلی

پژوهشگر:

بهنام رسولی

خرداد ۱۳۹۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تقدیر و تشکر

بر خود واجب می دانم که از کلیه کسانی که مرا در انجام این پژوهش یاری دادند تشکر و قدردانی کنم:
استاد محترم و فرهیخته، خانم **دکتر خدیجه علی آبادی** که راهنمایی پایان نامه را برعهده داشتند و دقت نظر ایشان که باعث غنای کار گردیده است.

استاد گرامی، خانم **دکتر فرشته آزادی پرند** که مشاوره پایان نامه را برعهده داشتند.

جناب آقای دکتر **محمد رضا نیلی** که داوری پایان نامه را برعهده داشتند.
همچنین از آقای دکتر صبایی رئیس آموزش الکترونیکی دانشگاه امیر کبیر و خانم کریمی مسئول آموزش الکترونیکی به خاطر همکاری در امر پایان نامه تشکر می کنم

در پایان از همه دوستانی که بنده را در انجام این پژوهش یاری نمودند تشکر می کنم.

تقدیم

ای خنده هایت پر پرواز من
ای دست منبسط نگاهت بر شانه های من
ای ذوق حرفهایت مژده رهایی من
ای افتاب چشمانت ،شکوه با شکوه زیستن
ای دست هایت تا ابد برای زیستن
ای جان جان جان من

تقدیم به پدر مهربانم

تقدیم به مادر خوبم

چکیده

هدف تحقیق حاضر بررسی میزان انطباق نحوه ی ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویداد های آموزشی الگوی طراحی آموزشی گانیه وبریگز بود. با توجه به ماهیت پژوهش از روش تحقیق توصیفی و بررسی تحلیلی استفاده شد. جامعه آماری در این تحقیق دو گروه بودند: الف متخصصین (دانشجویان) رشته تکنولوژی آموزشی دانشگاه علامه طباطبایی در سال تحصیلی ۹۲-۹۱ که در در سطح کارشناسی ارشد و دکتری مشغول تحصیل بودند. ب) کل دروس اصلی و تخصصی رشته مهندسی برق و مخابرات در سال تحصیلی ۹۲-۹۱ دوره آموزش الکترونیکی که دانشگاه امیر کبیر مجری آن بود. نمونه آماری این پژوهش نیز شامل دو قسمت بود: الف) کارشناسان: در مورد کارشناسان از نمونه گیری در دسترس استفاده شد ب) واحد درسی: برای انتخاب واحد درسی نیز از نمونه گیری در دسترس استفاده شد که از میان دروس ارائه شده در ترم دوم سال تحصیلی ۹۲-۹۱ درس تئوری مخابرات دیجیتال در رشته مهندسی برق و مخابرات انتخاب شد. به منظور بررسی تحلیلی برنامه آموزشی، از فهرست واریس محقق ساخته ای که براساس رویداد های الگوی طراحی آموزشی گانیه طراحی شده است استفاده شد برای بررسی روایی فهرست واریس از روایی محتوایی قضاوتی استفاده شد. ضریب پایایی این فهرست واریس با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۸ به دست آمد. برای جمع آوری داده ها متخصصان ۵ جلسه از آموزش برخط را به صورت آفلاین که در هر جلسه ۵ متخصص شرکت داشتند مشاهده کردند، سپس بر اساس مشاهده، افراد اقدام به پر کردن فهرست واریس نمودند. جهت تجزیه و تحلیل داده های جمع آوری شده از روشهای آمار توصیفی از قبیل (جدول فراوانی، نمودار، میانگین، درصد) و آمار استنباطی (تی تک نمونه ای) و با استفاده از نرم افزار SPSS انجام شد. نتیجه تحقیق نشان داد که به طور کلی نحوه ی ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویداد های آموزشی الگوی گانیه وبریگز مطابقت ندارد و به صورت جزئی نحوه ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیر کبیر با مولفه یادآوری آموخته های قبلی، تدارک راهنمایی یادگیری، فراخوان عملکرد، مولفه ارزیابی عملکرد و افزایش یادداری و انتقال الگوی گانیه وبریگز انطباق دارد و نحوه ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویداد های آموزشی جلب توجه، مطلع کردن یادگیرنده از اهداف، رایه محرک و مولفه تدارک بازخورد در الگوی گانیه وبریگز انطباق ندارد.

واژگان کلیدی: طراحی آموزشی، آموزش الکترونیکی، رویدادهای آموزشی، الگوی گانیه و بریگز

مرتب مطالب

فصل اول: کلیات تحقیق

۱.....	مقدمه
۲.....	بیان مسئله
۴.....	اهمیت و ضرورت پژوهش
۵.....	اهداف پژوهش
۵.....	هدف کلی
۵.....	اهداف جزئی
۶.....	سوالهای پژوهش
۶.....	سوالات کلی
۶.....	سوالات جزئی
۶.....	تعریف نظری و عملی مفاهیم
۶.....	تعاریف مفهومی
۷.....	تعاریف عملیاتی

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق

۹.....	مقدمه
۹.....	آموزش
۱۰.....	یادگیری
۱۰.....	طراحی آموزشی
۱۲.....	الگوهای طراحی آموزشی
۱۲.....	رفتارگرایی

۱۲	طراحی آموزشی رفتار گرایانه
۱۴	اصول و پیش فرض های رفتار گرایی برای طراحی آموزشی
۱۴	شناخت گرایی
۱۵	رویکرد شناختی و طراحی آموزشی
۱۶	الگوهای طراحی آموزشی شناخت گرا
۱۸	الگوی طراحی آموزشی گانه
۲۴	پیشنهاد های رویکرد شناختی در طراحی آموزش الکترونیکی
۲۵	ساختن گرایی
۲۶	طراحی آموزشی ساختن گرایانه
۲۸	مدلهای طراحی آموزشی ساختن گرایانه
۲۹	آموزش از راه دور
۲۹	آموزش الکترونیکی
۳۱	تعاریف آموزش الکترونیکی
۳۲	هدف آموزش الکترونیکی
۳۲	انواع آموزش الکترونیکی
۳۴	اجزای آموزش الکترونیکی
۳۴	ارتباط
۳۵	فراگیر محور بودن
۳۵	نامحدود بودن
۳۶	کاوشگری
۳۷	طراحی آموزشی در محیط های یاد گیری الکترونیکی
۴۰	پیشینه تحقیق

تحقیقات داخلی ۴۰

تحقیقات خارجی ۴۳

فصل سوم: روش تحقیق

مقدمه ۴۶

روش تحقیق ۴۶

جامعه مورد پژوهش ۴۶

نمونه و روش نمونه گیری ۴۶

ابزار جمع آوری دادهها ۴۷

روایی ۴۸

پایایی ۴۸

روش جمع آوری دادهها ۴۸

روش تحلیل یافتهها ۴۸

تفسیر دادهها ۴۸

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

خلاصه تحقیق ۶۹

بحث و نتیجه گیری ۷۲

پیشنهادها ۷۵

پیشنهادها کاربردی ۷۵

پیشنهادها پژوهشی ۷۶

محدودیت های پژوهش ۷۶

منابع ۷۱

منابع فارسی ۷۸

منابع انگلیسی ۸۳

پیوستها ۸۶

فهرست جداول

- جدول ۱-۴ توزیع فراوانی و درصد ارزشیابان به تفکیک جنسیت و مقطع ۵۱
- جدول ۲-۴ فراوانی میانگین و انحراف استاندارد مولفه ها ۵۲
- جدول ۳-۴ ویژگی پرسشنامه ۵۲
- جدول ۴-۴ آزمون تی تک نمونه ای برای انطباق نحوه ارائه آموزش الکترونی با رویداد های آموزشی ۵۳
- جدول ۵-۴ نظرات ارزشیابان درباره مولفه جلب توجه ۵۴
- جدول ۶-۴ آزمون تی تک نمونه ای برای مولفه جلب توجه ۵۵
- جدول ۷-۴ نظرات ارزشیابان درباره مولفه آگاه کردن ۵۵
- جدول ۸-۴ آزمون تی تک نمونه ای برای مولفه مطلع کردن یادگیرندگان از اهداف ۵۶
- جدول ۹-۴ نظرات ارزشیابان درباره مولفه یادآوری آموخته های قبلی ۵۷
- جدول ۱۰-۴ آزمون تی تک نمونه ای برای یادآوری آموخته های قبلی ۵۷
- جدول ۱۱-۴ نظرات ارزشیابان درباره مولفه ارائه محرک ۵۸
- جدول ۱۲-۴ آزمون تی تک نمونه ای برای مولفه ارائه مطالب محرک ۵۹
- جدول ۱۳-۴ نظرات ارزشیابان درباره مولفه تدارک راهنمای یادگیری ۵۹
- جدول ۱۴-۴ آزمون تی تک نمونه ای برای مولفه تدارک راهنمای یادگیری ۶۰
- جدول ۱۵-۴ نظرات ارزشیابان درباره مولفه فراخوان عملکرد ۶۱
- جدول ۱۶-۴ آزمون تی تک نمونه ای برای مولفه فراخوان عملکرد ۶۱
- جدول ۱۷-۴ نظرات ارزشیابان درباره مولفه تدارک بازخورد ۶۲
- جدول ۱۸-۴ آزمون تی تک نمونه ای برای مولفه تدارک بازخورد ۶۳
- جدول ۱۹-۴ نظرات ارزشیابان درباره مولفه ارزیابی عملکرد ۶۳
- جدول ۲۰-۴ آزمون تی تک نمونه ای برای مولفه ارزیابی عملکرد ۶۴
- جدول ۲۱-۴ نظرات ارزشیابان درباره مولفه افزایش یاداری و انتقال ۶۵
- جدول ۲۲-۴ آزمون تی تک نمونه ای برای مولفه افزایش یاداری و انتقال ۶۶

فصل اول: کلیات تحقیق

مقدمه

آموزش یک اقدام است با هدف کمک کردن به افراد برای اینکه یاد بگیرند. اگرچه بعضی اوقات یادگیری می تواند بدون آموزش صورت گیرد اما اثرات آموزش بر یادگیری غالباً سودمند و قابل مشاهده است (گانیه ۱۹۹۲، ترجمه علی آبادی، ۱۳۷۴ ص ۲۱). آموزش همزاد انسان و در گذر زمان به طور مستمر شکل ارائه آن در حال تغییر بوده است؛ یعنی با پیدایش هر وسیله یا صنعت و فناوری، تعلیم و تربیت متناسب با آن دچار دگرگونی شده است. در قرن اخیر که دوره گذر از عصر صنعتی به عصر اطلاعات و ارتباطات می باشد، تعلیم و تربیت نسبت به دوران گذشته هم از لحاظ کمیت و هم از لحاظ کیفیت و سرعت ارائه به طور چشمگیری دچار تحول شده است (مهر محمدی، ۱۳۸۳). ورود فناوری های اطلاعاتی^۱ تمامی شئون زندگی بشری را دستخوش تغییر و تحول کرده است؛ در این میان نظام های آموزشی به دلیل ماهیت معرفتی شان بیش از دیگر نظام ها از فناوری های اطلاعاتی متأثر شده اند (آتشک، ۱۳۸۸).

تا چندین سال پیش افراد برای آموزش و یادگیری نیاز به زمان و مکان مشخصی داشتند ولی امروزه با پیشرفت فناوری های رایانه و شبکه اینترنت تا حدودی این نیاز از بین رفته است و هر کس به زودی قادر خواهد بود هر چیزی را در هر زمانی و هر مکانی یاد بگیرد (هورتون، ۱۳۸۵). روش های سنتی آموزش دیگر قادر به پاسخگویی به نیازهای رشد و گسترش مداوم مهارت های آموزشی نیستند. کاربرد فناوری در آموزش نظام های آموزش الکترونیکی را به وجود آورده و باعث تغییراتی در نقش عناصر آموزش و طراحی آموزشی شده است. فناوری های نوین فرصت های بیشتر، جدیدتر و جذاب تری برای یادگیری ارائه می دهد. آموزش الکترونیکی از طریق کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات مرزهای دسترسی و مرزهای زمانی را درهم شکسته و ابزارهای جدیدی را برای یادگیری به فراگیران ارائه می کند (هالکت^۲، ۲۰۰۲ به نقل از بدریان، ۱۳۸۷).

آموزش الکترونیکی به مجموعه وسیعی از نرم افزارهای کاربردی و شیوه های مبتنی بر فناوری اطلاعات اعم از کامپیوتر، دیسکت فشرده، شبکه اینترنت و اینترنت دانشگاه مجازی گفته می شود که امکان آموزش و یادگیری را برای هر فرد در هر زمینه، در هر زمان و مکان به صورت مادام العمر فراهم می سازد (رضوانی و درگاهی، ۱۳۹۱).

^۱ Information Technology (IT)

^۲ Halkett

فصل اول

کلیات تحقیق

ورود فناوری اطلاعات در فضای آموزش عالی خودبه خود نظام آموزش و یادگیری را متحول نمی کند. هدف آموزش الکترونیکی صرفاً انتقال دانش نیست، بلکه تبدیل فراگیران به افرادی خلاق و تولیدکنندگان علم و فناوری است (عطاران، ۱۳۸۶). برای دستیابی به این مهم دوره آموزش الکترونیکی باید با توجه

استانداردها و معیارهای خاصی طراحی شوند. یکی از این معیارها، استفاده از مدل‌های طراحی آموزشی است. ایجاد یک دوره آموزش الکترونیکی موفق حاصل مشارکت چهار عامل اساسی طراحی آموزشی، مهندسی نرم افزار، طراحی رسانه و اقتصاد است. که هر کدام قابلیت‌های خاصی در ایجاد دوره دارند. طراحی آموزشی مستلزم انتخاب، سازمان‌دهی و تعیین تجارب یادگیری لازم برای تدریس بعضی چیزها به افراد است (هورتون، ۱۳۸۵). طراحی آموزشی ابزار تدریس و آموزش است و باعث می‌شود مواد آموزشی، مؤثرتر و کارآمدتر باشند (رضوی، ۱۳۸۶). طراحی آموزشی^۳ را می‌توان تجویز یا پیش‌بینی روش‌های مطلوب آموزشی برای نیل به تغییرات مورد نظر در دانش، مهارت و عواطف شاگردان دانست (لشین؛ پولاک و رایگلوث، ترجمه فردانش، ۱۳۸۶). در زمینه طراحی آموزشی الگوهای مختلفی وجود دارد. یکی از این الگوها، الگوی طراحی آموزشی گانه^۴ و بریگز^۵ است. این الگو نمونه‌ای از یک الگوی تخصصی است که شیوه برخورد با هر یک از انواع موضوعات آموزشی و طراحی محیط یادگیری مناسب برای هر کدام را به صورت جداگانه ترسیم می‌کند. این الگو چندین مؤلفه اصلی دارد که عبارتند: ۱- طبقه‌بندی بازده‌های یادگیری: مهارت‌های ذهنی، راهبردهای شناختی، اطلاعات کلامی، مهارت‌های حرکتی و نگرش‌ها ۲- شرایط درونی و بیرونی ۳- مراحل آموزشی: در این الگو آموزش به واسطه نه فعالیت آموزشی انجام می‌شود که آن‌ها را رویدادهای آموزشی می‌نامند (نوروزی و رضوی، ۱۳۹۰).

بیان مسئله

در سال‌های اخیر آموزش مجازی به عنوان یکی از کاربردهای مهم فناوری جدید اطلاعات و ارتباطات در جهان مطرح است و فعالیت‌های گسترده‌ای در این راستا آغاز گردیده است. با توجه به تغییرات سریعی که در

³ Instructional Design

⁴ Gagne

⁵ Briggs

فصل اول

کلیات تحقیق

محیط آموزشی در حال شکل‌گیری است اجرای نظام‌های مجازی و الکترونیکی به منظور ارائه‌ی خدمات و فناوری‌های جدید در زمینه‌ی تدریس و یادگیری به صورت یک نیاز اساسی مطرح شده است (ریعی، ۱۳۸۹). آموزش مجازی می‌تواند راه حل مناسبی برای بسیاری از مشکلات آموزشی باشد. با بهره‌گیری از این نوع آموزش تعداد زیادی از علاقمندان به تحصیلات دانشگاهی، که به دلایل مختلف از حضور در کلاسهای دانشگاه‌های سنتی محروم هستند مورد پوشش قرار می‌گیرند و با از میان برداشتن محدودیت زمانی و مکانی زمینه برای یادگیری مستقل آنها فراهم می‌شود (رضایی، ۱۳۸۰).

طراحی ضعیف دوره آموزش الکترونیکی اغلب به عنوان یکی از مشکلات اساسی مطرح شده است. برای طراحان دوره، بدون دانش قبلی در زمینه طراحی آموزشی، بسیار سخت است که از راهبردهای آموزشی اثربخش برای دوره‌های یادگیری الکترونیکی استفاده کنند. توجه بیش از حد به فناوری و جنبه فنی و از طرفی توجه ناکافی به طراحی آموزشی یکی از مشکلات اساسی در طراحی دوره‌های آموزش الکترونیکی می‌باشد که برای آن باید چاره‌ای اندیشید. یکی از راه حل‌ها، استفاده از طراحی آموزشی و الگوهای مربوط به آن است. برای آنکه آموزش به یادگیری پایدار ختم شود مستلزم طراحی و سازمان‌بندی آموزش است. یادگیری اثربخش مستلزم وجود برنامه از قبل تعیین شده است. این برنامه از قبل تعیین شده را می‌توان طراحی آموزشی نامید. طراحی آموزشی را می‌توان علاوه بر محیط یادگیری سنتی، در محیط‌های آموزش الکترونیکی به کاربرد. درحالی که تدریس و آموزش مبتنی بر وب در آموزش عالی بسیار رایج است طراحی و ایجاد محیط‌های آموزش الکترونیکی بیشتر مورد توجه بوده است، به خصوص زمانی که از آموزش مبتنی بر وب به عنوان روشی برای دستیابی به آموزش باکیفیت یاد می‌شود (مالکی، ۱۳۸۹). اگر طراحان محیط یادگیری الکترونیکی با شناخت دقیق از ویژگی‌ها و قابلیت‌های محیط الکترونیکی عناصر را با توجه به اصول طراحی آموزشی آنها در کنارهم قرار دهند، محیط یادگیری الکترونیکی می‌تواند علاوه بر تقویت یادگیری موضوع، بسیاری از موانع را برطرف نماید و کیفیت آموزش و یادگیری را تضمین نماید (سراجی، ۱۳۸۸). تحقیقات مختلف اثربخشی کاربرد الگوهای گوناگون طراحی آموزش را در آموزش الکترونیکی ثابت کرده است. یکی از این الگوها، الگوی طراحی گانیه و بریگز است. در سال‌های اخیر یکی از مراکز ارائه‌دهنده در زمینه آموزش الکترونیک، دانشگاه امیرکبیر است. در این راستا تحقیق حاضر با این

فصل اول

کلیات تحقیق

هدف انجام می شود که آیا نحوه ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با بخش رویدادهای آموزشی الگوی گانیه وبریگز مطابقت دارد؟

اهمیت و ضرورت پژوهش

با پیدایش و گسترش فناوری رایانه و اینترنت، وسیله‌ای جدید و قدرتمند در اختیار دانشگاه‌ها قرار گرفت تا آن‌ها هم بتوانند به مقاصد موسسه خود نائل شوند و هم محیط‌های یاددهی - یادگیری پویا و جدیدی ایجاد کنند. امروزه اغلب دانشگاه‌ها توجه خود را به آموزش از راه دور مبتنی بر وب معطوف کرده‌اند. بسیاری از موسسات آموزش عالی برنامه‌های آموزش مجازی برگزار کرده‌اند و هم اکنون بسیاری از موسسات دیگر و دانشگاه‌ها با شتاب در حال تدارک دیدن و آماده نمودن برنامه‌های مجازی می‌باشند (مرتضوی اقدم؛ رحمانی؛ زارعی زوارکی و آتشک، ۱۳۹۱). این دوره‌های آموزش الکترونیکی نسبت به آموزش سنتی دارای مزایای عمده‌ای هستند. انعطاف‌پذیری و حذف تردهای بی‌مورد و پرهزینه برای شرکت در دوره‌های آموزش از مهم‌ترین آن‌ها به شمار می‌آید. مزایای دیگر این نوع آموزش عبارت‌اند از: هزینه برگزاری دوره‌های آموزش الکترونیکی گران نبوده و با استفاده از نرم‌افزارها و ابزارهای موجود می‌توان اقدام به برگزاری این دوره‌ها نمود. فراگیران قادر به تنظیم آهنگ یادگیری با توجه به شرایط خود هستند. اکثر برنامه‌های آموزش الکترونیکی را می‌توان در زمان نیاز به آن استفاده کرد (شاه بیگی و نظری، ۱۳۹۰). از این رو در کنار توسعه کمی آموزش مجازی، توجه به استانداردهای کیفی و انطباق برنامه‌های این نوع آموزش با معیارها و اهداف و الگوهای طراحی آموزشی نباید فراموش شود.

به دلیل نو ظهور بودن طراحی آموزش‌های مجازی و همچنین دستاوردهای تجربی اندک در این زمینه طراحی آموزش مجازی به یکی از چالش‌ها تبدیل شده است. در زمینه آموزش الکترونیکی مشکلاتی بسیاری وجود دارد که مانع دستیابی به یادگیری اثربخش است، که این خود وظیفه‌ای را ایجاد می‌کند که قبل از طراحی این دوره‌ها به موانع فکر کرد و در پی برطرف کردن آن‌ها هم برای یادگیرندگان و هم برای آموزشیاران باشیم. یکی از نگرانی‌های اساسی در این حوزه بحث کیفیت آموزش، طراحی یادگیری و مواد یادگیری است (مومنی راد و علی آبادی، ۱۳۹۱).

فصل اول

کلیات تحقیق

طراحی اثربخش دوره‌های آموزش الکترونیکی مستلزم استفاده و به کارگیری الگوهای طراحی آموزشی است. یکی از الگوهای طراحی آموزشی الگوی گانیه و بریگز است. مرکز آموزش الکترونیک دانشگاه امیرکبیر یکی از مراکز ارائه خدمات در زمینه آموزش الکترونیکی است. تحقیق حاضر به دنبال بررسی میزان انطباق نحوه ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویدادهای آموزشی الگوی گانیه است.

اهداف پژوهش

هدف کلی

بررسی میزان انطباق نحوه ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویدادهای آموزشی الگوی گانیه و بریگز.

اهداف جزئی

- ۱- بررسی میزان انطباق نحوه ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویداد آموزشی جلب توجه.
- ۲- بررسی میزان انطباق نحوه ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویداد آموزشی مطلع کردن یادگیرنده از اهداف یادگیری .
- ۳- بررسی میزان انطباق نحوه ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویداد آموزشی یادآوری پیش‌نیازهای مربوطه.
- ۴- بررسی میزان انطباق نحوه ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویداد آموزشی ارائه محرک
- ۵- بررسی میزان انطباق نحوه ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویداد آموزشی تدارک راهنمایی یادگیری .
- ۶- بررسی میزان انطباق نحوه ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویداد آموزشی فراخوان عملکرد.
- ۷- بررسی میزان انطباق نحوه ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویداد تدارک بازخورد .
- ۸- بررسی میزان انطباق نحوه ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویداد آموزشی ارزیابی عملکرد .
- ۹- بررسی میزان انطباق نحوه ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویداد آموزشی تسهیل یادداری و انتقال .

سوال های پژوهش

سوالات کلی

آیا نحوه‌ی ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویدادهای آموزشی الگوی طراحی گانه و بریگز مطابقت دارد؟

سوالات جزئی

۱- آیا نحوه ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویداد آموزشی جلب توجه مطابقت دارد؟

۲- آیا نحوه ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویداد آموزشی آگاه کردن یادگیرنده از اهداف دارد؟

۳- آیا نحوه‌ی ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویداد آموزشی تحریک یادآوری پیش‌نیازهای مربوطه مطابقت دارد؟

۴- آیا نحوه‌ی ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویداد آموزشی ارائه محرک مطابقت دارد؟

۵- آیا نحوه‌ی ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویداد آموزشی تدارک راهنمایی یادگیری مطابقت دارد؟

۶- آیا نحوه‌ی ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویداد آموزشی فراخوان مطابقت دارد؟

۷- آیا نحوه‌ی ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویداد تدارک بازخورد مطابقت دارد؟

۸- آیا نحوه‌ی ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویداد آموزشی ارزیابی عملکرد مطابقت دارد؟

۹- آیا نحوه‌ی ارائه آموزش الکترونیکی دانشگاه امیرکبیر با رویداد آموزشی تسهیل یادداری و انتقال مطابقت دارد؟

تعریف نظری و عملی مفاهیم

تعاریف مفهومی

آموزش الکترونیکی: آموزش الکترونیکی به مجموعه وسیعی از نرم‌افزارها کاربردی و شیوه‌های مبتنی بر فناوری اطلاعات اعم از کامپیوتر، دیسکت فشرده، شبکه اینترنت و اینترنت و دانشگاه مجازی گفته می‌شود که امکان آموزش و یادگیری را برای هر فرد در هر زمینه، در هر زمان و مکان به صورت مادام‌العمر فراهم می‌سازد (رضوانی، ۱۳۹۱ ص ۱۵۰).

فصل اول

کلیات تحقیق

طراحی آموزشی: طراحی آموزشی را می‌توان تجویز یا پیش‌بینی روش‌های مطلوب آموزشی برای نیل به تغییرات مورد نظر در دانش‌ها، مهارت‌ها و عواطف شاگردان دانست (لشین و همکاران، ترجمه فردانش، ۱۳۸۴).

رویدادهای آموزشی: فعالیت‌هایی که در محیط خارج انجام می‌شود تا با کمک کردن و تحقق یافتن شرایط دورنی و بیرونی یادگیری، فرایند یادگیری تسهیل شود (فردانش، ۱۳۸۷ ص ۱۲۲).

الگوی طراحی آموزشی گانیه: الگوی طراحی گانیه و بریگز نمونه‌ای از یک الگوی تخصصی است که شیوه برخورد با هر یک از انواع موضوعات آموزشی و طراحی محیط یادگیری مناسب برای هر کدام را به صورت جداگانه ترسیم می‌کند. این الگو چندین مؤلفه اصلی دارد که عبارت‌اند: ۱- طبقه‌بندی بازده‌های یادگیری: مهارت-های ذهنی، راهبردهای شناختی، اطلاعات کلامی، مهارت‌های حرکتی و نگرش‌ها ۲- شرایط درونی و بیرونی ۳- مراحل آموزشی: در این الگو آموزش به واسطه نه فعالیت آموزشی انجام می‌شود (نوروزی؛ رضوی، ۱۳۹۰).

تعاریف عملیاتی

آموزش الکترونیکی: در این پژوهش منظور از آموزش الکترونیکی، عبارت از آموزشی است که در ترم دوم سال تحصیلی ۹۱-۹۲ رشته مهندسی برق و مخابرات در درس تئوری مخابرات دیجیتال از طریق اینترنت و به طور همزمان برای دانشجویان دانشگاه الکترونیکی امیرکبیر ارائه می‌شود.

طراحی آموزشی: در این پژوهش منظور از طراحی آموزشی، چگونگی تصمیم‌گیری و عمل دانشگاه امیرکبیر درباره مؤلفه‌های اهداف، محتوا و سازمان‌دهی آن، تجارب یادگیری، راهبردهای آموزشی، محیط، منابع آموزشی و ارزشیابی مبتنی بر الگوی هادی طراحی آموزشی است.

رویدادهای آموزشی: منظور از رویدادهای آموزشی در این تحقیق فعالیت‌هایی است که مرکز آموزش الکترونیک دانشگاه امیرکبیر برای ارائه آموزش به دانشجویان در نظر گرفته است.

الگوی طراحی آموزشی: در این پژوهش منظور از طراحی آموزشی، چگونگی تصمیم‌گیری و عمل دانشگاه امیرکبیر درباره مؤلفه یادآوری جلب توجه، مطلع کردن یادگیرنده از اهداف، آموخته‌های قبلی، تدارک راهنمایی یادگیری، فراخوان عملکرد، ارائه محرک، تدارک بازخورد، ارزیابی عملکرد و افزایش یاداری و انتقال در الگوی گانیه و بریگز است.

فصل دوم : مبانی نظری و پیشینه تحقیق

مقدمه

یادگیری یکی از نعمات پروردگار آموزگار است. تکنیک و تکنولوژی طریقه ی اهدای این نعمت به انسان است. آموزش بنیاد پیشرفت ملت هاست. آموزش همزاد انسان و هم خانه اوست. هدف از آموزش یادگیری است. هرچند ممکن است یادگیری از طرق مختلف انجام گیرد، اما برای آموزش مفید و موثر می بایست طراحی کرد و با پدیده آموزش به صورت سیستماتیک برخورد نمود. پدیدارهای مطلوب در رفتار یادگیرندگان حاصل طراحی و ساختار سازی علمی برنامه های یادگیری هستند.

آموزش

آموزش یک اقدام انسانی است باهدف کمک کردن به مردم برای اینکه یاد بگیرند (گانیه، ۱۹۷۰). آموزش از مقوله هایی است که انسان از دیرباز با آن سروکار داشته است. با پیشرفت جوامع و ایجاد مشاغل و سازمان ها، ضرورت این امر بیش از حد احساس گردید به طوری که در حال حاضر بقایای سازمان و انسان منوط به آموزش است، زیرا عصری که در آن زندگی می کنیم با تغییرات شتابان و توأم با تحولات است (فردانش و کرمی، ۱۳۷۸).

آموزش مجموعه ای از رویدادهاست که بر یادگیرندگان به طریقی اثر می گذارد که یادگیری آسان شود. آموزش را می توان تمام رویدادهایی را که بر یادگیری انسان تأثیر مستقیم دارند توصیف کرد (گانیه، ۱۹۷۰). آموزش را می توان فراهم آوردن فرصت هایی برای آنکه انسان یاد بگیرد. این فرصت ها را می توان به طریقی معین طراحی کرد. در اینجا طراحی آموزش متولد می شود. در هر فرصت که فراگیر موضوعی را یاد بگیرد نوعی آموزش صورت می پذیرد. آموزش را می توان طراحی یک موقعیت یادگیری یک فرد برای فرد دیگر نامید خواه موقعیت سنتی باشد خواه موقعیت الکترونیکی (افضل نیا، ۱۳۹۰).

می توان آموزش را به عنوان یک عامل زمینه ساز برای ایجاد یادگیری را این گون تعریف کرد: آموزش به فعالیت های گفته می شود که باهدف آسان ساختن یادگیری از سوی معلم طرح ریزی می شود و بین معلم و یک یا چند یادگیرنده به صورت کنش متقابل جریان می یابد.

منظور نهایی از آموزش و تدریس، رسیدن به یادگیری بهتر است و این هدف زمانی تحقق خواهد یافت که فرایند اساسی و اصولی در انتخاب و ارائه محتوای آموزشی برای یادگیرندگان داشته باشیم (جوینس، ۱۹۹۷).

فصل دوم

مبانی نظری و پیشینه تحقیق

از بررسی تعاریف مختلف می‌توان نتیجه گرفت که آموزش عبارت است از: مجموعه تصمیمات و اقداماتی که یکی پس از دیگری اتخاذ می‌شود یا انجام می‌گیرد دو هدف آن دستیابی هر چه بیشتر یادگیرنده به هدف‌های آموزشی است (فردانش، ۱۳۸۷)

یادگیری

انسان در طول تاریخ همواره با یادگیری سروکار داشته است. یکی از صفات برگزیده انسان قدرت یادگیری اوست. یادگیری یکی از مفاهیم بسیار مهم طراحی آموزشی و ابزار کار متخصصان طراحی آموزشی است. تاکنون تعاریف متعددی از یادگیری ارائه شده است:

یادگیری محصول آموزش است یادگیری تغییری است که در توانایی انسان ایجاد می‌شود و برای مدتی باقی می‌ماند و نمی‌توان آن را به سادگی فرایند رشد و نمو نسبت داد (گانیه، ۱۳۷۳).

یادگیری ایجاد تغییر نسبتاً پایدار در رفتار یا توان رفتاری است که از تجربه ناشی می‌شود و نمی‌توان آن را به حالت‌های موقتی بدن مانند آنچه بر اثر بیماری، خستگی، یا دوارها ایجاد می‌شود نسبت داد (سیف، ۱۳۹۰). تعاریف مذکور، به سبب تاکید بر رفتار، به دیدگاه رفتارگرایی اشاره دارد. در رویکرد شناختی، یادگیری علاوه بر تغییر در رفتار شامل تغییر در فرایندهای ذهنی نیز می‌شود؛ بنا بر این هر چند ممکن است رفتار قابل مشاهده فرد تغییر نکند، با این حال اگر در ذهن یادگیرنده تغییراتی ایجاد شود که موجب تغییر و تحول دانسته‌ها، توانایی‌ها و نگرش‌های مخاطبان مورد نظر شود می‌توان ادعا کرد که یادگیری صورت گرفته است.

ساختن گرایان بر خلق معنای شخصی در یادگیری تاکید می‌کنند و معتقدند که یادگیرنده باید بتواند در فرایند اکتشاف و حل مسئله معنای مورد نظر را بسازد. توانایی کسب‌شده در این فرایند همان یادگیری است. این نوع یادگیری در زمینه یا بافت و در تعامل با محیط و دیگران انجام می‌شود و قابلیت انتقال بسیار بالایی دارد (نوروزی و رضوی، ۱۳۹۰).

برای دستیابی به یادگیری که حاصل تغییر از طریق تجربه است باید به طراحی تجارب آموزشی و یادگیری پرداخت و اینجاست که به دانش و علم طراحی آموزشی نیاز پیدا می‌شود.

طراحی آموزشی^۶

^۶ -Instructional Design